

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

60. ÅRGANG

20. OKTOBER.

NR. 38-39

Guds nåde og menneskets frie vilje.

For St. Olav av dominikanerpater A. J. Lutz.

Har mennesket en fri vilje? Står det i vår makt selv å planlegge og utføre våre handlinger, selv å velge våre mål og likesom å ta vår skjebne i vår egen hånd, eller er det en makt utenfor oss som bestemmer over oss? Dette er et av de store spørsmål som tenkende mennesker i alle tider har møtt på sin vei. Ut fra forskjellige betraktninger kom en del til det resultat at den frie vilje bare er et tomt ord.

Men selv om vi kanskje ikke er i stand til klart å innse det usanne i en slik påstand, er det allikevel noe i oss som steiler overfor den. Har vi ingen viljefrihet, sier vi til oss selv, hvordan kan vi da være ansvarlige for våre handlinger? Hvilken mening er det da i alle lover og forskrifter, i ros og bebreidelser, i belønning og straff? Moral og sosial orden står og faller med den frie vilje, og likeledes menneskets verdighet som åndsvesen.

Så lenge viljefriheten fornektes i materialismens navn eller ut fra en psykologi som ikke anerkjenner vår åndelige natur, er det ikke særlig vanskelig å imøtegå angrepet. Den åndsfornektende naturvitenskap har aldri kunnet godtgjøre sitt syn på tilværelsen. Uten å være filosof av fag har ethvert normalt menneske, når det ikke er påvirket av en forhånds-idé, en medfødt filosofisk evne, en spontan naturlig virkelighetssans, som kalles den sunne fornuft. Dessuten eier mennesket en annen erkjennelsesevne som Pascal kalles «esprit de finesse» eller også «hertet», dvs. et intuitivt skjønnsom som trenger meget dypere inn i virkeligheten enn både sansenes erfaring og den logiske tenkning. For denne høyere virkelighetsans tar alle former for materialisme seg ut som naiv overtro.

Riktignok er det krefter i vårt indre og omkring oss som til en viss grad kan påvirke våre beslutninger. Ethvert menneske har sine individuelle anlegg, tilbøyeligheter, vaner; vi alle lever i fysiske og sosiale omgivelser og i et åndelig klima. Lover, sedvaner, andres eksempel tynger mer eller mindre på

oss, og framfor alt kjenner vi en moralsk lov i oss som er en bestanddel av vår natur. Nietzsche og J. P. Sartre hevder nok den absolutte frihet. Den første setter seg ut over moralloven og kjenner ikke noe «du skal», men bare et «jeg vil». Den andre lærer at det er mennesket som hvert øyeblikk skaper seg selv og er hva det velger å være, uavhengig både av sin egen fortids erfaringer og handlinger og av alle hensyn til samfunn, sedvaner og meninger. En sådan frihet står i like skarp motsetning til vår åndelige natur som den materialistiske determinisme. Som åndsvesen må vi adlyde en moralsk lov som nettopp tar parti for vårt åndelige liv og hjelper det fram til dets fulle utvikling. Allikevel står det i vår makt å gjøre opprør mot den. Enda lettere er det for oss å hevde vår frie personlighet likeoverfor sedvaner, meninger og moter.

Anerledes alvorlig blir saken når vi betrakter den menneskelige vilje i forhold til Guds vilje og allmakt. Vår tro lærer oss at Gud er virksom i alle ting og at han med sin nåde griper inn i vårt sjeleliv. Det er Gud som skaper i oss den gode vilje til å tro og til å adlyde hans lov. Guds inn- gripen kan ikke sammenliknes med de andre inn- flytelser som forsøker å gjøre seg gjeldende i vår handling. De ligger på det menneskelige plan og har ikke mer makt over oss enn vi selv innrømmer dem. Guds innflytelse derimot er identisk med Guds allmakt. Hvordan kan da vår vilje bevare sin frihet? Sier ikke Paulus at Gud virker alt i alle og at det er Han som bevirker i oss å ville og å fullføre? En del tenkere, filosofer og teologer kom da også virkelig til å framsette denne påstand at det både i den fysiske og i den åndelige verden bare er en kraft som beveger alt og virker alt: Gud.

Denne slutning er overilt. Den er uforenlig med vår kristne tro likesåvel som med vår fornuft og vår moralske ansvarsbevissthet. Den bunner i panteisme.

Fra filosofiens oldtid av var det et problem for det tenkende menneske hvordan Gud og verden kunne være til samtidig. Gud er den absolutte, totale virkelighet, ellers ville han ikke være Gud. Er det da mulig at noe annet kan være til ved siden av Gud, utenfor Gud? Ville det ikke være en selv-motsigelse: Gud er alt, og allikevel ikke alt? Vil vi unngå noe så fornuftstridig, så må vi oppfatte Gud og verden som en og den samme realitet. Enten går Gud opp i verden, eller verden i Gud. Enten fins det ingen verden uten Gud, eller ingen Gud utenfor verden. Alt er Gud, eller Gud er alt.

En mer moden filosofi kaller denne slutning kortsynt og overfladisk. Den springer ikke ut fra det dypeste i vår ånd, sansen for mysteriet. For det er nok et mysterium vi møter i hver eneste skapning. At det skapte kan bestå uten at en ny sum av væren føyes til den evige, fullkomne Virkelighet, dette kan vi ikke fatte. Vi vet at Gud er til. Vi vet at verden er til. Vi vet også at den bare kan være til ved på en begrenset måte å bli delaktig i Guds grenseløse virkelighet og at den bare kan bestå ved et uavbrutt avhengighetsforhold av all Værens kilde. Hele verdensaltet med sin mangfoldighet av vesener, egenskaper, relasjoner, er en åpenbaring av den evige absolutte Væren, likesom regnbuens mangfoldige farger er en virkning av solstrålen, men innebærer allikevel ikke mere lys og ikke noe annet lys enn den ene rene stråle som bryter seg i skyen. Gud er til. Skapningen er til ved Ham. Mer kan vi ikke si. Men vi er da heller ikke så forlatt av Gud at vi skulle gå og innbille oss at vår fornuft skulle være grensen for alt virkelig. «Fornuftens siste skritt består i det å erkjenne hvor uendelig meget det fins som overstiger dens evne. Hvis den ikke når så langt som til å innse dette, er det skrøpelig bevendt med den.» (Pascal) En transsynt vitenskap som er vant til bare å tenke i matematiske begrep, kan friste en til å si: det endelige er ikke til, for det uendelige er alt og oppsluker alt. Et dypere metafysisk klarsyn sier: Nettopp fordi Gud er den uendelige Virkelighet kan han la skapte vesener stige fram fra intet og la dem bestå ved en fortsatt skapergjerning.

Ut fra disse overveielser må også problemet om menneskets frie vilje og frie handling løses. Har det skapte sin egen eksistens ved siden av Guds uendelige væren og på grunn av den, så kan det også ha sin egen virksomhet, nettopp på grunn av Guds inngripen. Vanskeligheten ved å innse det kommer derav at vi forestiller oss Guds inngripen under form av en eller annen naturkraft på samme plan som det skapte. Således oppstår denne tankegang: Er min beslutning, min handling en virkning av Guds kraft, av Guds nåde, så er den ikke min, iallfall er den ikke fri. Slik dømmer vi imidlertid bare under påvirkning av vår fantasi. Guds virksomhet er skapende, ikke ødeleggende. Den motarbeider ikke de skapte krefter, men frambringer dem. Den opphever altså ikke vår viljes og vår handlings frihet, men gjør tvert om at den er til. Likesom Guds skapergjerning gjør at solen og stjernene går sin gang, at blomsten på marken lyser i sin fargeprakt, at livet utfolder seg i sin rike mangfoldighet alt etter de forskjellige veseners natur og egenart, således gjør den også at den menneskelige

vilje, etter den natur den fikk av Skaperen, attrår med naturnødvendighet det universelle absolutte gode, men fritt kan velge eller vrake de enkelte gode, fordi fornuften gir oss å erkjenne at ingen av dem er det absolutte Gode. Viljefriheten bunner i vår åndelige natur og er uadskillelig fra den. Gud virker alt i alle som det evige opphav til all væren. Også handlingen, også den frie handling er en form for væren, for virkelighet. Også den har altså sin kilde i den uskapte Virkelighet.

Det er nettopp det Paulus sier med sitt ord om at «Gud virker i oss å ville og å fullføre. Apostelen sier ikke: Gud undertrykker vår vilje, eller: Gud hindrer oss i å ville, men: Gud gir oss å ville. Vår frie vilje er til fordi Gud skaper den. Vår moralske handling er fri fordi Gud skaper den som fri. Den slutning vi må trekke, ansikt til ansikt med det faktum at Gud er opphav til all væren og til all virken i den åndelige verden likesåvel som i den fysiske, er ikke den at vår handling er ufri, men den at vår frihet er en skapt frihet, at mennesket altså ikke er seg selv nok, ikke er jevnbyrdig med Gud, men bare er til i avhengighet av Gud. «I ham lever vi, rører vi oss og er vi.» (Ap. Gj. 17)

Vi står foran et mysterium, ja vel, det samme som vi møter i Bibelens første setning: «I begynnelsen skapte Gud himmel og jord.» For å forstå Guds virken, måtte vi forstå Guds vesen. Og for å forstå Guds overnaturlige virken i den kristne sjel ved nåden, som gjør oss til Guds barn, «delaktige i den guddommelige natur», (II. Pet. 1) og drevet av Guds ånd, uten at vi opphører å være frie menneskebarn, måtte vi ha en klar innsikt i Inkarnasjonens mysterium, hvor den guddommelige og den menneskelige natur møtes i en harmonisk enhet. Først i himlen får vi denne klare innsikt. Her på jorden vandrer vi i mysteriets dunkelhet. Filosofiens og teologiens oppgave er ikke å bortforklare mysteriet, men å gjøre oppmerksom på det og å oppmuntre den kristne sjel til med ærefrykt og kjærlighet å fordype seg i det. For mysteriet er ikke den uvirkelige, men tvert om den fullkomne virkelighet. I mysteriet er det mer lys enn i all menneskelig vitenskap. Og i mysteriet er det fred.

A. J. LUTZ

Fordi jeg tror at Jesus Kristus er Gud som har skapt oss, tror jeg at Han har bygget sin Kirke slik som menneskene trenger den. Hvad Gud har gitt mig, gjennom sin Kirke, er vanskeligere å uttrykke i ord. Han har selv sagt at Han gir oss sin fred, men den er ikke som den fred verden gir — den er av en annen art. Den kan kanskje lignes med den fred som råder i havet, på de store dyp. Uvær og godvær på overflaten influerer den ikke, og ikke det at rare dyr lever og eter hverandre i dypet. Det er den praktiske erfaring om at Guds rike er inneni oss — skjønt kringsatt av ens eget urolige selv, som er halvten virkelig, halvt illusjon —, men vi erfarer at Gud på en overnaturlig måte uavlatelig er i oss og opprettholder sitt rike i oss mot våre egne angrep på det.

SIGRID UNDSSET

Pave Pius XII om kunstig befruktning.

Den IV Internasjonale kongress for katolske leger som nylig har funnet sted i Rom ble 29. sept. motatt i audiens hos Pave Pius XII. Paven holdt ved denne anledning en tale til kongressdeltakerne, der han dvelte ved det opphøyede kall legestanden har fått og utøver til slik stor velsignelse for menneskeheten. I løpet av talen kom Paven også inn på et emne som i det senere er blitt debattert ivrig også i de nordiske land, nemlig om den såkalte kunstige befruktning eller inseminasjon og dens stilling til den kristne morallære. De uttalelser Pave Pius XII lot falle ved denne anledning er av så fundamental art, at vi vil gjengi dette avsnitt av talen ordrett etter den franske originaltekst, publisert i L'Osservatore Romano for 1. oktober d. å.

Den naturgivne og kristne moral hevder overalt sine umistelige rettigheter. Fra disse og ikke fra følelsesbetonte vurderinger eller fra materialistisk, naturalistisk filantropi er det at de fundamentale prinsipper i den medisinske deontologi*) blir utledet — f. eks. det menneskelige legemes verdighet, sjelens forrang overfor legemet, brorskapet mellom alle mennesker, Guds suverene rett over liv og skjebne.

Vi har allerede hatt flere anledninger til å berøre en lang rekke særlige punkter i forbindelse med medisinalmoralen. Men denne gang trenger et spørsmål seg i forgrunnen som ikke mindre krever å bli belyst ut fra den katolske morallære: det gjelder spørsmålet om kunstig befruktning. Vi kunne ikke la denne anledningen gå fra oss til kort og generelt å skissere den moralske bedømmelse som her er maktpåliggende.

1) Praktiseringen av denne kunstige befruktning kan ikke, fra den stund det dreier seg om mennesket, betraktes hverken eksklusivt eller hovedsakelig fra et biologisk og medisinsk synspunkt mens man ignorerer det moralske og rettsbetingede synspunkt.

2) Kunstig befruktning utenfor ekteskapet må uten videre direkte betraktes som umoralsk. Naturloven og den positive guddommelige lov går i virkeligheten ut på at et nytt liv utelukkende må være en frukt av ekteskapet. Ekteskapet alene verner om ektefellenes — her i første rekke kvinnens — verdighet og deres personlige vel. Det også alene drar omsorg for barnets vel og oppdragelse.

Følgelig er der ikke rom for meningsforskjell mellom katolikker når kunstig befruktning utenfor ekteskapet fordømmes. Et barn undfanget i slike forhold vil ved selve denne kjensgjerning være illegitimt.

3) Den kunstige befruktning innenfor ekteskapet, men framkalt ved det aktive element fra en tredje person, er likeledes umoralsk og må som sådant uten videre avvises.

Alene ektefellene har en gjensidig rett til hverandres legemer når det gjelder å sette et nytt liv til

verden, — en rett som er eksklusiv, blivende og uavhengelig. Slik må det også være ut fra hensynet til barnet selv. I kraft av det samme bånd pålegger naturen enhver som gir liv til et lite vesen plikt til å ta vare på det og sørge for dets oppdragelse. Men mellom den rettmessige ektefelle og et barn som er frukt av det aktive element fra en tredje person — selv når ektemannen samtykker — eksisterer der ikke noe slektsbånd, ikke noe som moralsk og juridisk binder dem sammen ut fra en ekteskapelig forplantningsakt.

4) Når det gjelder lovligheten omkring kunstig befruktning innenfor ekteskapet, la det for oss i øyeblikket være nok å minne om disse prinsipper fra naturloven: Det blotte faktum at det ønskede resultat på denne måte er oppnådd, rettferdiggjør ikke anvendelsen av selve midlet; heller ikke er ønsket om å ha et barn — noe i og for seg helt rimelig hos ektefolk — nok til å bevise lovligheten i å ty til kunstig befruktning for eventuelt å virkeliggjøre dette ønske.

Det ville være feilaktig å tro at muligheten til å ty til dette middel kunne gjøre et ekteskap gyldig mellom personer som p.g.a. impotens-hindringen ikke er skikket til å inngå ekteskap.

På den annen side er det overflødig å nevne at det aktive element aldri kan tillates framkalt ved handlinger som strider mot naturen.

Ennskjønt en ikke a priori kan utelukke nye metoder bare fordi de er nye, er det likevel, for såvidt det gjelder den kunstige befruktning, ikke bare anbrakt å være ytterst reservert, men man må absolutt avvise den. Det vil for øvrig ikke si at man nødvendigvis forbyr bruken av visse kunstige midler som utelukkende er ment enten til å lette den naturlige akt eller for at den naturlige akt, normalt fullbyrdet, kan nå sitt mål.

Vor Frue Kirke i Porsgrunn ble reist i 1899 etter tegning av arkitekt H. Børve og mens pastor Blom var sokneprest i byen.

I år feires 50-års jubileet med et program som strekker seg over en hel uke og med høytidelig avslutning søndag 6. november.

*) D. e. vitenskapen om plikt og moralsk forpliktelse.

På gyngende grunn.

Paven har slynget banstrålen mot Moskva, og når den er kommet akkurat nå så er det fordi Vatikanet mener tiden er inne til å våge en kamp, skriver tidsskriftet «Fast Grunn» i en lederartikkel. Begge disse stormakter er totalitære og krever full og hel lydighet av sine tilhengere. Både den romerske og kommunistiske pave er ufeilbare. Og da kommunismen i sin innerste grunn er en religion, selv om den er gudløs, så må katolisismen og kommunismen tørne sammen. Tidsskriftet minner om at Martin Luther i sin tid ble banlyst av paven fordi han brøt pavens enevelde og satte Guds ord i høysetet, og fortsetter:

«Dette bør aldri en evangelisk kristen glemme. Fiendskapet mot evangelisk kristendom er neppe stort mindre blant katolikkene enn blant kommunistene. Der hvor katolikkene har makten, blir de evangeliske hundset og forfulgt den dag i dag. Det ser en klart i Spania.

De evangeliske kirker må følge sin egen linje og aldri slå lag hverken med Rom eller Moskva. Det blir i lengden deres undergang hvis de går i kompaniskap med disse makter.

For begge har vraket Guds ord som sin lederstjerne. Og begge er prinsipielt intolerante mot andre samfunn og krever blind underkastelse.

En kan nok til nød forstå at de som i dag styrer den lutherske kirke i Ungarn, har sluttet en slags «borgfred» med kommunistene. De vet hva det vil si å leve under det katolske trykk. På flere måter har de det friere nå under kommuniststyret enn før. Men det er likevel i høy grad kortsynt av dem å stille seg som de har gjort. Før eller senere vil de få føle at kommunismen er farligere å ha til venn enn til fiende. Selv om katolisismen støttet tidligere urett i samfunnet, behøver ikke de å alliere seg med en makt som øver enda større urett.

«Vårt Land» 1/10 1949.

Sett fra et polemisk synspunkt er jo dette et ytterst mindreværdig og bedrøvelig produkt. Det forekommer ikke ofte at folk avslører seg så grundig. Det er sjelden en leser et oppsett hvor selvtilfreds uvitenhet, arrogant dumhet og blind fanatisme gir seg et så samlet uttrykk. Når en likevel reagerer, er det fordi en avis som «Vårt Land» etter alt å dømme har funnet det så verdifullt at den har ment det fortjent å bli lest av et større publikum enn Vestlandske Indremisjon. Det er åpenbart at det ikke bare er produktets forfatter som trenger en smule orientering.

Da det knapt finnes en eneste setning i hele oppsettet som har noe med faktiske forhold å gjøre, blir en nødt til å ta setning for setning.

«Paven har slynget banstrålen mot Moskva, og når den er kommet akkurat nå så er det fordi Vatikanet har funnet at tiden er inne til å våge en kamp.»

Paven har ikke slynget noen bannstråle mot Moskva. Det ligger i sakens natur at en pavelig bannbulle bare kan ramme katolikker, ikke folk som står utenfor kirken. Pavens anti-kommunistiske dekret er ikke kommet «fordi Vatikanet har funnet tiden inne til å våge en kamp», men fordi sataniske krefter har satt seg i bevegelse for ved hjelp av alle midler å tilintetgjøre Kristi Kirke. I en slik situasjon har Paven funnet det påkrevet å orientere de troende om de doktriner som ligger til grunn for dette angrep og advare mot dem. Det er ikke kommunistene Paven fordømmer. Dem ber hele Kirken for. Det er den kommunistiske lære. En skulle tro at «Vårt Land» iallfall hadde noe kjennskap til det som skjer og som har skjedd i verden i dag.

«Begge disse stormakter er totalitære og krever full lydighet av sine tilhengere.»

Det er riktig at Den katolske kirke er en stormakt, men en stormakt i åndens verden. Den krever ingen lydighet, men den får den. Når en Kirkens sønn følger Kirkens bud,

er det ikke av tvang, men av erkjennelse. Kirken tvinger ikke, den frigjør.

«Både den romerske og den kommunistiske pave er ufeilbare.»

Når Paven taler ex cathedra, dvs. til hele kristenheten — også til «Vårt Land» og Vestlandske Indremisjon — i spørsmål som angår den kristne tros- og sedelære — er det katolikkens tro at denne tale uttrykker guddommelig inspirert sannhet og som sådan er ufeilbar. Når vi tror dette er det fordi Kirkens læreembete er innsatt av Kristus selv og fordi vi har Kristi ord for at Han vil være hos sin Kirke alle dager og veilede den i sannhet. Å trekke en parallel mellom denne ufeilbarhet og den redaktøren av «Fast Grunn» tillegger Polit-byrået i Moskva, røper ikke bare uvitenhet, men ond vilje.

«Og da kommunismen i sin innerste grunn er en religion, selv om den er gudløs, så må katolisismen og kommunismen tørne sammen.»

Har jeg forstått redaktøren av «Fast Grunn» riktig, mener han at kommunismen og katolisismen, fordi de begge er religioner men med motsatt fortegn, må tørne sammen. De religiøse sekter som går under fellesbetegnelsen protestantisme derimot ikke. Mener redaktøren dermed å si at protestantismen ikke er en religion? Eller at den ikke har noe fortegn i det hele tatt? Så langt kan ikke vi gå.

«Tidsskriftet minner om at Martin Luther i sin tid ble banlyst av Paven fordi han brøt Pavens enevelde og satte Guds ord i høysetet.»

Luther hverken brøt Pavens enevelde eller ble bannlyst av den grunn. Redaktøren av «Fast Grunn» har jo selv allerede fastslått at det han mener med Pavens enevelde ennå ikke er brutt. Luther brøt med Kirkens lære og læreembete. Dermed satte han seg selv utenfor og ble banebryteren for det religiøse anarki. Han satte ikke Guds ord i høysetet, men sin egen subjektive oppfatning av Guds ord. Det var det eneste han kunne gjøre, etter å ha brutt med det av Kristus insatte og av den grunn autoritative læreembete.

«Fiendskapet mot evangelisk kristendom er neppe stort mindre blant katolikkene enn blant kommunistene. Der hvor katolikkene har makten, blir de evangeliske hundset og forfulgt den dag i dag. Det ser en klart i Spania.»

Jeg kan ikke her komme inn på anmasselsen «evangelisk kristendom». Det vil føre for vidt i denne forbindelse. Derimot skal opplyses at Kirken hver dag ber for sine i troen adskilte brødre. At den elsker dem, og ikke hater dem. Hva Spania angår, vet jeg ikke hva redaktøren av «Fast Grunn» har sett der. Har han i det hele tatt vært der? Derimot vet man at en svensk journalist med like små forutsetninger til å bedømme forholdene i Spania som redaktøren av «Fast Grunn», har skrevet noen artikler fra Spania etter et kort og flyktig besøk der. Slike artikler bør man ikke bygge en oppfatning på. Redelighet og ærlighet tilsier at man stiller større krav. Da disse artikler åpenbart har vært tillagt en vekt de ikke fortjener, tillater en seg i denne forbindelse å sitere hva direktøren for Den katolske velferdskonferanses pan-amerikanske byrå, dr. Richard Pattee, skriver i det amerikanske tidsskrift «Columbia» om de beskyldninger som har vært framsatt om angivelige forfølgelser av protestanter i Spania:

«Beskyldningen om at det legges vanskeligheter i veien for protestantiske vielser, begravelser og skoler i Spania er helt urettferdig. En lov av 1938 sier at ikke-katolikker skal vies sivilt, men det er full adgang til å la en sivil vielse følges av en kirkelig protestantisk. I nesten hver by og landsby finnes det en kirkegård for ikke-katolikker.

Tallet på protestantiske barn er så lavt at det ikke be-

rettigheter til opprettelse av egne skoler for dem. Der finnes i alt bare 7 000 protestanter spredt i hele Spania.

På den andre siden har protestantene ikke unnlatt å innta en aggressiv holdning til Den katolske kirke. De har spredt traktater som dypt krenker katolikkenes religiøse følelser.

Det har hendt at protestantiske kirker er blitt krenket av noen politiske grupper, men dette er blitt skarpt fordømt av de katolske kirkelige autoriteter.»

Da vi selv mer enn en gang i dette land har vært vitne til uvitende og tankeløse protestanters opptreden, anser vi det for høyst sannsynlig at noe lignende også kan ha forekommet i Spania.

Nå finnes det jo andre katolske land i verden enn Spania. Vi har f. eks. det «fanatisk» katolske Irland. La oss gi en prøve på «katolsk intoleranse» fra dette land. Jeg har for meg den irske skolelov, som tar — nær sagt — ekstraordinære hensyn til religiøse rettigheter for mindre grupper.

Forat en skole i Irland skal bli anerkjent som offentlig, krever loven at den må ha minst 20 elever. Men det blir tatt særlige hensyn i de tilfelle hvor det ikke er mulig å skaffe religionsundervisning for barn, tilhørende en særskilt bekjennelse. I slik tilfelle får skolen offentlig anerkjennelse, selv om elevantallet ikke er større enn 10.

I landdistriktene i Irland er de protestantiske menigheter svært spredt og tallet på skolepliktige barn lavt. Denne spesielle bestemmelse i skoleloven gir dem rett til å få undervisning i egne skoler.

Det viser seg da også at en stor del av skolene for protestantiske barn i landdistriktene har en gjennomsnittlig søkning av mindre enn 20 elever. De får tilskudd fra staten selv når elevantallet går så langt ned som til 4 og 5.

På de steder hvor det er for få protestantiske barn til at en kan opprette skoler for dem, og hvor den protestantiske skole er for langt borte fra barnas hjem, betaler staten halvdel av skyssomkostningene for barna, såfremt tallet av barn som skal kjøres til skole ikke er mindre enn 5.

Se dette gjør det «fanatisk» katolske Irland for sine i troen adskilte brødre. Tror redaktøren av «Fast Grunn» at noe lignende vil bli gjort i vårt land for katolske barn?

For øvrig bør man jo ikke kaste med sten når man sitter i glasshus. Eller hva sier redaktøren av «Fast Grunn» og avisen «Vårt Land» til følgende Reuter-telegram, offentliggjort i «Morgonposten» i Gøteborg fredag den 7. oktober i år. Telegrammet er datert Bristol 6. oktober og lyder slik på svensk:

Ett våldsamt opptræde ägde rum på torsdagen i katolska kyrkan här under gudstjänsten — kyrkan genljöd av rop på polis, då man övergick till handgripligheter, en präst fick sin kappa söndersliten och kvinnor svimmade.

Opptrædet började med att en man högljutt protesterade mot "denna gudstjänsts avgudadyrkande karaktär". Två andra män stämde in i protesten, och till slut måste de med våld föras ut.

Då gudstjänsten slutade reste sig ledaren för protestanternas riksförbund M. A. Perkins, som förut många gånger gjort protestuttalanden i britiska katolska kyrkor, och började hålla ett anförande. Organisten satte då i gång för fullt, och Perkins tal drunknade i orgelbruset.

Ett par präster försökte nu förmä Perkins att sluta, och de fick hjälp av mera handgriplig art från en del församlingsmedlemmar, och snart var alla närvarande i kyrkan inbegripna i vad som skulle kunna kallas en enda stor rugbyackling. Perkins blev av med hatt, rock, krage och slips. Sedan han lyckats krängla sig ut ur kyrkan, gick han till närmaste polisstation och anmälde det skeddä. Flera kvinnor som svimmat måste bäras ut ur kyrkan och läkare tillkallades, som efter lämplig behandling så småningom åter fick liv i dem.

Hva statskirke-luthersk toleranse angår, kan det også være grunn til å minne om en viss bestemmelse i Norges Grunnlov.

«De evangeliske kirker må følge sin egen linje og aldri slå lag hverken med Rom eller Moskva. Det blir i lengden deres undergang hvis de går i kompaniskap med disse makter.»

En må forstå redaktøren av «Fast Grunn» derhen at når protestantiske kirkesamfunn ikke går i kompaniskap med hverken Rom eller Moskva, har de en sjanse. Er redaktøren fullstendig uvitende om den skjebne som har rammet den lutherske kirke i Estland og Lettland? Er redaktøren også uvitende om at denne kirke er fullstendig utslattet og prestene utryddet og deportert uten at et eneste protestantisk kirkesamfunn har hevet så meget som en finger til protest? Er det dette som er de evangeliske kirkers «egen linje»? Hvilken «linje» er det for øvrige redaktøren sikter til? En vil svært gjerne bli gjort oppmerksom på den.

Hva nå Den katolske kirke angår tar redaktøren feil, om han tror at den trakter etter noe kompaniskap. Forstår ikke de protestantiske kirkesamfunn i dag å lese skriften på veggen, blir det deres sak.

«For begge har vraket Guds ord som sin lederstjerne. Og begge er prinsipielt intolerante mot andre samfunn og krever blind underkastelse.»

Vet ikke redaktøren av «Fast Grunn» at det er Den katolske kirke og den alene han kan takke for at det overhode finnes en Bibel i dag? At Det nye testamente er tilkommet utelukkende i kraft av Kirkens guddommelige autoritet? At Kirken har vernet denne skatt gjennom to tusen år og sikret den for generasjon etter generasjon? Det er Guds åpenbaring i Kristus som er Kirkens ledestjerne. Kristus ba ikke sine apostler skrive ned et eneste ord. Han ba dem forkynde evangeliet og lovet å være med dem og veiledet dem i all sannhet. Det er dette som i virkeligheten er Det nye testamente, den nye pakt. Denne pakt har vært til, Kirken har levet sitt liv i Kristus under den Hellige Ånds inspirasjon ved tro, håp, kjærlighet, bønn og Evangeliets forkynnelse lenge før en linje av Evangeliet var skrevet, og ville også leve videre hvis alle skrifter gikk tapt, fordi Kristus lever i den som sannhet, kjærlighet, offerlam og autoritet til tidenes ende. Det er dette som er katolsk tro!

Hva den angivelige «prinsipielle intoleranse» og «blinde underkastelse» angår, anses dette besvart i det foregående.

«En kan nok til nød forstå at de som i dag styrer den lutherske kirke i Ungarn, har sluttet en slags «borgfred» med kommunismen. De vet hva det vil si å leve under katolsk trykk. På flere måter har de de friere nå under kommuniststyret enn før.»

Det henstilles til redaktøren av «Fast Grunn» å dokumentere de påstander han her framsetter. Og hva friheten angår, bes han henvende seg til den reformerte kirkes biskop i Ungarn, om denne fremdeles er i live. Det er lenge siden han ble fengslet. Han vil sikkert kunne gi både redaktøren av «Fast Grunn» og avisen «Vårt Land» verdifulle opplysninger om religionsfriheten i Ungarn under det nåværende styre.

Dette får være nok. Det ble meget lenger enn opprinnelig tenkt. Men har det gitt redaktøren av «Fast Grunn» følelsen av at den grunn han befinner seg på i virkeligheten er gyngende, og har det belært avisen «Vårt Land» om at det er noe som heter moralsk ansvar for det en publiserer, håper jeg spalteplassen likevel er vel anvendt.

Inigo.

*

Redaksjonen kan tilføye at «Fast Grunn»s lederartikkel også fant opptagelse i det kristelige dagblad «Dagen» — på lederplass. Den katolske sokneprest i Bergen, dr. G. Gorrissen, inntøegikk artikkelen med et innlegg som «Dagen» burde ha takket for om det mener det alvorlig med sine kristne ambisjoner.

R e d.

Krig og moral.

Av Victor White, O.P.

Nedenstående er en skisse av et foredrag holdt i det katolske kapell ved Oxford-universitetet på Treningstessøndag i år. Bearbejdet til norsk ved M. D.

Da jeg ble spurt om jeg ville tale til dere om Krig og Moral, eller Krigens moral, innvilget jeg visst ikke videre begeistret, for det kan vel neppe tenkes et mindre hyggelig tema en søndag morgen i dette Herrens år 1949.

Vanskeligheten er ikke nettopp det innviklede moralske spørsmål, men det at krig er så virkelig, så truende og sannsynlig. For krigens skygge har vel ikke hvilt så tungt over noen generasjon før som over vår.

Ikke bare har vi nylig gjennomlevet verdenskrig II, som røken ennå ikke har klarnet fra, før vi kjenner oss midt oppe i den kalde strømmen fra verdenskrig III.

Ingen kan vite hvordan den vil utvikle seg. Hvilke projektiler som skal skytes ut av dens våpen.

Ingen kan stole på opprettholdelsen av den politiske balanse som ennå holder den kald.

Ingen kan forsikre at det økende lager av atom-bomber, raketter, basiller og mange andre våpenarter, som det bare viskes om, ikke vil bli tatt i bruk.

Rent bortsett fra kommunismen og den tiltagende spenning mellom U.S.S.R. og U.S.A., er det eksperter som forteller oss, at på grunn av den ynglende befolkning i Asia, og det stadig snevrere forhold mellom menneskene og produksjonen av fødemidler, vil den vestlige del av verden bli tvunget til krig før eller senere for sin eksistens skyld.

Det er ikke godt å vite hvor meget lit vi kan feste til slike forutsetninger, men sikkert er det nok at for alle oss her i dag vil skjebnen bli krig. Om ikke veritabel, så rykter og trussel om krig. Det vil alltid lure i vår bevissthet og forstyrre vår ro og sikkerhet.

Vi spør oss selv om vi skulle forsøke å unngå tanken på disse foruroligende ting. Det er jo allikevel ikke noe vi kan gjøre fra eller til. Det er forresten kanskje det bitreste ved det hele: Vår egen følelse av hjelpeløshet. Det får oss til å kjenne oss underkastet makter vi ikke kan kontrollere. Som pantegods for politikerne. Nytt det derfor å beskjefte seg med problemet «Krigens moral»? Like gjerne da tenke på moral i forbindelse med jordskjelv!

Men kan vi så lett unnsnippe problemet? Jeg tror det ikke, og av to grunner. Først fordi vi må huske at moralsk frihet ikke er det samme som makt. Vi kan være maktesløse når det gjelder å forhindre et jordskjelv, men vi har frihet til å gjøre hva vi vil på grunn av det. Vi kan benytte det som en anledning til kjærlighet, barmhjertighet, ydmyghet og anger, eller som en anledning til egoisme og feighet. Kanskje til og med til kommersiell utnyttelse av ofrene. Skulle jordskjelvet ha gjort oss selv legemlig udyktig, er vi fremdeles fri til å benytte det som en leilighet til frelse eller til fortapelse. Det

kan mottas som kommet fra Guds hånd, eller vi kan forbanne både det og Gud.

For det annet så er krig, selv moderne krig, ikke det samme som jordskjelv. Krig er ikke noe som bare hender menneskene, det er noe som menneskene selv begynner og utvikler. Atombomben er ikke noe som bare kan bli kastet i vår egen nærhet, men vi kan selv risikere å bli anmodet om å kaste den, eller å gjøre noe for å hjelpe andre med det. Til dette kan vi svare ja eller nei.

Spørsmålet er: Skal det være ja eller skal det være nei. Jeg må tilstå at det vet jeg ikke. Jeg tror enhver må finne sitt eget svar. I ethvert tilfelle vil prisen sikkert bli høy.

Men gis det ikke et prinsipp som kan lede oss i dette. Skulle ikke vi som kristne mennesker ha et eget syn på krig og en egen holdning overfor den? La oss imidlertid se bort fra den moderne krig en stund, og la oss gjenkalle i vår erindring at konflikt alltid er tilstede i verden. Den er i naturen og i den menneskelige natur, iallfall i den falne menneskenatur. Forneker vi det, forneker vi naturen, og forneker vi naturen, forneker vi Gud, naturens Gud.

Vi må først og fremst fri oss fra ideen om at konflikt, vold, tvang, tilintetgjørelse og død helt og holdent er av det onde, noe ondt hvorfra intet godt kan komme, noe som kun hører djevelen til og følgelig strider mot Gud.

Bak en god del av det som kalles pasifisme i dag gjemmer der seg nemlig en fin form for manikeisme. Av den grunn vil jeg gjerne benytte anledningen til å si at det er beklagelig når katolikker kaller seg pasifister, hva enn deres overbevisning måtte være med hensyn til militær innsats i krig. Som det brukes i dag er ordet tvetydig og forvirrende. Benyttet av katolikker vil disse lett komme i skade for å erholde en teori i strid med første del av Credo, troen på en god Gud, alle synlige og usynlige tings skaper. — En allmektig Gud som kan fremkalle liv av død og tilintetgjørelse. Som ikke åpenbarer seg mindre for oss i Løven enn i Lammet.

Alt dette gir oss bare en bakgrunn for vår behandling av emnet, men det er en viktig bakgrunn. Vi kan naturligvis misbillige naturens skarpe nebb og klør, men Vår Herre skapte det nå engang slik. Det behøver ikke derfor å bety at det er Gud det er noe i veien med, men at det er galt fatt med oss selv, med vårt syn på Gud.

Men hva nå med mennesket, med dets delaktighet i naturens ødeleggelse? Mennesket er en del av naturen. Ikke noe helt adskilt fra, eller over naturen. Mennesket er et dyr. Bl. a. et kjøttetende dyr som for det meste lever av andre dyrs død. Somme tider kan det bare redde sitt eget liv ved å ta sine medmenneskers. Sivilisasjonen kaster unektelig et slør over dette, men den forandrer ikke det fundamentale faktum.

Mennesket er også, eller forstår å være, det det

er bestemt til å være, et fornuftig og ansvarlig dyr. Men det har også makt og en god porsjon list. Mennesket er satt til ikke å la alt dette ubenyttet, men til å bruke det med fornuft og ansvar. Sikkert som et redskap for den Allmektige og Allvitende.

I det gamle Testamente leser vi om hvorledes dette gradvis blir forklart for menneskene. Vår Herre blir først åpenbart som hærskares Gud. Hans folk lærte å kjempe for at den Guddommelige hensikt med dem skulle oppfylles. Krig er av de ting hvorved Gud handler og hvori Han stadfester sin makt. All krig er et middel for det Guddommelige formål. Det er en kjensgjerning vi aldri kan se bort fra.

Vi behøver ikke studere på om hvorvidt vi, hvis Nazi-Tyskland hadde vunnet krigen, — i det hele tatt hadde befunnet oss her for å tale fritt om disse ting.

Vi behøver bare å minnes at dersom ikke Israel hadde ført sin stygge krig, hadde de overhodet ikke eksistert, — og Kristus, fredens fyrste, hadde aldri kommet av dens stamme.

Det nye Testament kunne ikke her blitt til uten det gamle, og det gamle ikke uten ved krig.

La oss tenke over dette i det nye Testamente at Jesus Kristus kommer som kjærlighetens konge og fredens fyrste. Hans komme som blir varslet ved Englenes løfter om fred for mennesker med god vilje, men samtidig varsles det om «barnemordet i Betlehem». Kristus forkynner kjærlighet, barmhjertighet og tilgivelse, men Han sier også at Hans komme ikke bringer fred, men et sverd som skal skille menneskene. Alt dette er skjedd. Hvis ikke Kristus var kommet, var der ingen anti-krist. Uten Kristus ingen kristen sivilisasjon eller kristne verdier som inspirasjon for menneskene til å kjempe for dem. Kristus selv hadde sikkert ingen illusjoner angående det som ville vederfares Hans etterfølgere. Han forkynner fredens lyksalighet og hvordan menneskene, hvis de mottar evangeliet og Guds skjebne, vil vende det annet kinn til og gjøre sverd til plog. Men Han vet at de ikke vil gjøre noen av disse ting. For dere skal høre krig og rykter om krig. «Disse ting må hende.»

(Forts. neste nr.)

Kristi Kongefest.

Siste søndag i oktober måned er Kristi Kongefest. Den er en av kirkens nyere fester. Den ble innstiftet den 12. desember 1925 av pave Pius XI og blir feiret søndagen før Allehelgensfest. Kirken har bestemt at den skal feires på en søndag forat ikke bare geistligheten, men også legfolket skal ha anledning til å hylle Kristus som sin konge ved å ta del i denne kirkefesten. En kan også se en mening med at festen blir feiret siste søndag i oktober. Det går da nemlig mot slutten av kirkeåret, og Kristi Kongefest blir således en verdig avslutning på det liturgiske års feiring av Kristi mysterier. Søndagen deretter er Allehelgensfest, og det passer jo bra at før en feirer de helliges triumf i himmelen feirer Ham som æres gjennom deres triumf.

Hensikten med denne festen kan en i korthet si er å rette et slag mot den antikerikale og sekularistiske ånd som preger vårt moderne samfunn. En kan sette opp følgende 6 punkter som den er ment som et angrep mot:

- 1) Benektelsen av Kristi autoritet over alle folkeslag.
- 2) Benektelsen av kirkens rett til å undervise og gi lover.
- 3) Likestillingen av kristendommen med enhver annen religion.
- 4) Underordningen av kristendommen under statens myndighet.
- 5) Fortrengingen av kirkens overleverte lære til fordel for såkalte fornuftrreligioner.
- 6) Den forakt og likegyldighet som menneskeheten i dag viser overfor kristendommen.

Og hvilket resultat skal så Kristi Kongefest ha for oss? En fast overbevisning om at all makt i himmelen og på jorden tilhører Kristus vår Konge. Den vil få menneskene til å anerkjenne Kristi kongedømme så vel over den enkelte som over nasjonene. Således vil den gi «Kristi fred i Kristi rike» til den menneskehet som hyller sin konge med kirkens seiersrop:

Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat! —
Kristus seirer, Kristus styrer, Kristus hersker!

Fredrik W. Elvedahl

«Herre, gjør meg til et redskap for Din fred, la meg så kjærlighet der det er hat, tilgivelse der det er urett, harmoni der det er tvedrakt, sannhet der det er forvillelse, tro der det er tvil, håp der det er fortvilelse, Ditt lys der det er mørke, glede der det er sykdom. Herre forunn meg at jeg må søke å forstå heller enn å bli forstått —»

Bønn tilskrevet den hellige Frans av Assisi.

Erkebiskopen av Westminster, kardinal Griffin, som i lengere tid har lidd av et hjerteonde, har etter legeråd måttet ta noen tids tjenestledighet for å hvile ordentlig ut. Hvor lenge kardinalen kommer til å være borte fra sitt embete kan det ikke sies noe om.

TANKER TIL UNGDOMSDAGEN

KRISTUS MIDT I BLANT OSS

Hvor finner jeg den Kristus som kan rive meg ut av likesælets farsott, gjøre livet mitt rikt og stort, blikket mitt rent, smilet åpent, ansiktet glad, sinnet mitt friskt og fritt? Som kan fortelle meg hva ekte kjærlighet er, hva trofasthet er? Som kan tyde meningen med min motgang, årsaken til min nød, veien gjennom lidelsen — omskape meg fra en borger i stemmen til en Hans disippel?

Hvor kan jeg finne og eie Ham jeg har fornektet fordi jeg ikke kjenner Ham helt, men likevel elsker når jeg ser Ham glimtvis?

I Hans hellige Kirke!

I Kirken som den er grunnlagt av Kristus, — tømret sammen med bjelkene fra Hans kors, festnet med naglene fra hendene og føttene Hans, strøket med Hans blod, bodd med Hans kropp og sjel, varmet opp med Hans kjærlighet.

I Kirken — der det er Kristus som ofrer og Kristus som ofres, Kristus som preker og Kristus som prekes, Kristus som skjuler seg og Kristus som viser seg.

Lys og kampglad står Han og venter på deg, — Kristus som ga sitt unge liv for deg og meg. Som seierherre over døden er Han blitt konge over livet. For å være «folkets tjener» trenger Han oss alle, for Han kan ikke tjene oss med sin fred, om vi ikke tjener Ham med vår kamp.

Denne kampen er i dag kampen mot tvilerne, nølerne, de skuffede utslitte hjerter og falmete sinn, mot voksenhetens skeptisisme og gammelhetens dorskhet, mot sjølgodhetens storartethet og hatets negativisme.

.. Ungdom vil ikke tvile, den vil tro. Ungdom kan ikke nøle, den vil gå på. Ungdom vil ikke dømme, den vil beundre. Og den kan ikke hate, fordi hatet er blottet for hvert ungt element, som hos den unge er blitt kjærlighet som brenner all motstand ned.

Derfor trenger Kristus, livets konge, deg som er ung og kan stille deg til kamp i den kjempende Kirke — den Kirke som i dag er det store motsigelsens tegn. Som beviser for verden at Kristus lever midt i blant oss.

IVAR HANSTEEN KNUDSEN

DET STORE EVENTYR

Det er sagt at det moderne menneske har tapt forståelsen av det rette forhold mellom himmel og jord. Det har villet gjøre himlen til jord og jorden til himmel. Det kristne budskap står derfor i dag i like forargerlig stilling til tiden som da Kristus sa sitt berømte «Den som ikke er med meg, er mot meg!»

Vi må velge! Nøytralitet er umulig. Det gjelder her ikke ting vi kan stille oss likegyldig overfor. Den moderne katolikk må forstå sin oppgave og sitt ansvar i denne motsigelsens tid. Sitt ansvar for samfunnet, for mennesket, for alle mennesker, for dem som lever nå og for dem som kommer etter oss. Det gjelder her selve den kristne religions bærende idé — religio: bånd — båndet mellom himmel og jord.

De kristne selv må ved sitt liv la verden se at dette bånd virkelig eksisterer. Det må ikke kunne avleses noen motsigelse mellom den kristnes samvittighet og hans levemåte. Intet mer usympatisk enn den kristne som tror å ville være et godt, nobelt menneske — ja, holdes for en god kristen — men som ved sin adferd i dagliglivet i ord og gjerning tramper Guds bud under føttene!

Her må ungdommen med hele sin optimistiske kraft bli den nye surdeig. Ungdom er storsinnet. Men den tåler ingen halvhet. Den avskyr lunkenhet og sneversyn, beregning og småborgerlighet. Ungdom bærer i seg et hellig behov for eventyr — eventyret som fører den gjennom hele verden, til alle steder og på alle poster. Unge mennesker er verdenserebrere, som bare kjenner ett løsen: «Alt!» Det gjelder vel å merke også den anti-kristne ungdom. Den ville ødelegge alt. Dens eventyr er et vildt eventyr. I motsetning til det står den katolske ungdom som i sin kristne eventyrlyst vil redde alt, opp bygge alt og helliggjøre alt. Hans vennskap utstrekker seg til alle. Hans brorskap omfatter alle. Hans smilende optimisme kjenner ingen reservasjon.

Den unge katolikk er livsbejaende i høyeste potens. Han går som de andre ut i Guds frie natur, i våre vakre norske skoger. Men hans eventyr slutter ikke der, — det fører ham tilbake til samfunnet. I naturen, i marken, øver han seg i dyd, og former sin karakter samtidig som han trener sin kropp. Derute vider han ut sitt syn. Der lærer han individ og samfunn, legeme og ånd, sansning og åndelig higen, jord og himmel å skatte. Det han opplever f. eks. i det katolske speiderliv — der den minste gjerning får guddommelig verdi — er i sannhet et eventyr — en tur ad de ukjente stier like til den fjerne horisont der himmel og jord møtes.

LEO van EEKEREN

Oppdragelse til renhet.

Av Hubert Messerschmidt. Pauluskredsen 1946, d.kr. 1,50.

Det kan sies at det er litt sent å komme med en anmeldelse av en bok som er kommet ut i 1946, men jeg gjør det likevel fordi den for det første er avgjort aktuell i dag og formodentlig et godt stykke fram i tiden, for det annet fordi vi nettopp har hatt anledning til å lære forfatteren å kjenne.

Oppdragelse til renhet behandler et vesentlig problem, vesentlig først og fremst for våre barn og unge, derfor også for foreldre, fagpedagoger og ungdomsledere. Det er riktig at psykologene som regel i vår tid overvurderer kjønnsdriftens innflytelse, men vår motvilje mot det må ikke drive oss over i den annen grøft og få oss til å glemme at den er uhyre viktig og ofte bestemmende for et menneskes utvikling. Det er farlig å glemme det.

«Oppdragelse til renhet» er foredrag holdt i Pedagogforbundet i København. Boken er da også i første rekke rettet til pedagoger og foreldre. Og det er på tide at nettopp de ord pastor Messerschmidt sier, blir sagt til våre oppdragere.

Forfatteren begynner med å forklare hva renhet egentlig er, eller riktigere: allerførst må han gjøre rede for hvorfor det er nødvendig å forklare det. Han sier nemlig: Schopenhauer kom en gang med den hånlige bemerkning at renhet ikke er annet enn neddyttet livsenergi. Jeg tror at alle såkalte moderne mennesker vil være hjertelig enige med ham i det. De har derfor bare et overbærende skuldertrekk til overs for kravet om renhet. Etter deres mening er det likeså urimelig å stille et slikt krav, som det er umulig å svare til det.

Kristne foreldre ser selvfølgelig anderledes på kravet om renhet. De vet at urenheter i tanker, ord og gjerning er synd. Men går man dem på klingen, viser det seg som oftest at det de forstår som renhet, nettopp er hva Schopenhauer kaller neddyttet livsenergi. I deres øyne er et barn uskyldig så lenge det ikke kjenner til seksuell drift, og det har bevart sin renhet så lenge det vet å kue den.

Denne oppfatning er et produkt av det 19. århundredes forløgnede borgerlige moral og er likeså uforenlig med sunn menneskelighet som med sann kristendom. Den gjør renhet til livsfjendtlig sterilitet og renhetens dyd til et privileg for ugifte. Det er derfor en meget påtrengende oppgave for katolske pedagoger å skape klarhet på det punkt.»

Det er en påtrengende oppgave, og det kan ikke sterkt nok anbefales å lese denne lille bok som endelig på dette område sier hva der bør sies. Vi som har litt praksis som ungdomsledere, vet av bitter erfaring hvor vesentlig problemet er, og ennå bitrere er det for oss å vite at våre trosfellers forkjærte innstilling gjennom mange år har vært medvirkende til å skape disse vanskeligheter for oss.

Det var en utvikling i tiden og naturligvis kan vi ikke dadle noen for den. Men nå er det på tide at utviklingen går en annen vei, den vei som Kirken stadig har vist oss. Og våre katolske pedagoger og foreldre bærer ansvaret for at den kommende generasjon også på dette vesentlige område blir oppdratt riktig: nemlig til virkelig renhet!

E. G.

Biografien om Sigrid Undset kommet.

Professor dr. A. H. Winsnes' bok om Sigrid Undset er i disse dager sendt ut fra Aschehougs forlag. Verket har

»Katolsk Studentlag«s 10-års jubileum.

Katolsk Studentlags jubileum ble innledet med en retrett på St. Elisabeth-søstrenes landsted på Nordstrand, som de for annen gang var så elskverdige å stille til vår disposisjon. Retretten ble ledet av pater Thorn, og en bedre begynnelse på jubileumsuken kunne vi ikke fått. I tre foredrag pekte pater Thorn på kjærlighetens betydning i vårt liv som katolske kristne. I alle livets forhold må vi huske at Guds krav til oss først og fremst er at vi skal elske hverandre. Dette gjelder også vårt arbeid i Katolsk Studentlag. Det må være klart for oss at bare det som har sitt utspring i kjærligheten vil ha blivende verdi, alt annet vil være forgjeves.

Å høre pastor Messerschmidts to foredrag, det ene om «Den Hellige Skrifts plass i det kristne liv», det annet om Matteusevangeliet, var en stor opplevelse, og vi er meget takknemlige over hans besøk.

Lørdag 1. oktober hadde vi dialogmesse på St. Katarinahjemmet, og dominikanerinnene hadde gjort i stand en deilig frokost til oss etter messen. Om aftenen kl. 19 sang Studentlaget kompletorium i St. Olavs kirke, og kl. 20 begynte jubileumsfesten som var meget vellykket. Vi fikk hilse fra AC i Sverige, Danmark og Finland, og hadde den glede at flere utenlandske gjester var tilstede. Sverige var representert av Arne Rask og Gunnel Vallquist, Danmark av pastor Messerschmidt og England med jesuittpateren Maurice Bévencol. Hans Høyærverdighet Biskopen var tilstede, og presteskaper var sterkt representert.

Helge Røstad, festkomiteens formann, ledet festen på en — selvsagt — strålende måte. Inger Louise Abrahamsen leste en festlig prolog og det ble holdt mange taler. Stemningen var hele tiden på høydepunktet. *Anne-Marie Lund.*

Søndag 23. oktober åpner St. Elisabeth-søstrene en utlodning i hjemmet, Urtegaten 31, Oslo. Det er sjelden disse søstre appellerer til folks velvilje og pengepung (siste gang var i 1938), og vi må derfor føle det som en kjær plikt å støtte dem i deres arbeid ved å avlegge utlodningen et besøk i de 14 dager den holdes åpen.

Altså: Husk et besøk i Urtegaten 31!

En venn av St. Elisabeth-søstrene.

Bøker inngått til Redaksjonen:

ASCHEHOUGS FORLAG.

Sigrid Undsets romaner og fortellinger fra nutiden: Bd.

VI. Gymnadenia. Bd. VII. Den brennende busk.

DREYERS FORLAG.

H. P. L'Orange: Keiseren på himmeltronen. 179 s.; med illustrasjoner.

H. P. L'Orange: Rom etter forvandlingen. 175 s.; med illustrasjoner og kart.

GRUNDT TANUM.

Antonio Nadiani: Fra kaos til form. 179 s.

vært imøtesatt med stor spenning, og en rekke sterkt anerkjennende anmeldelser foreligger allerede i dagspressen.

Boken som har til undertitel «En studie i kristen realisme», vil bli nærmere omtalt i neste nummer av St. Olav.

Det kan nevnes at noen dager før utgivelsen holdt professor Winsnes et foredrag om Sigrid Undset ved et minnemøte Katolsk Studentlag arrangerte på Sta. Katarinahjemmet 9. oktober. Her løftet forfatteren på skrinet til sin Undset-studie, og tilhørerne fikk en blendende innføring i den kristne realisme og den sentrale plass Sigrid Undset inntar i den.

UTLANDET:

VATIKANET

Tallet på katolikker vokser med 6 millioner om året.

Verdens katolske befolkning er vokset med 119 millioner i løpet av de siste 20 år heter det i en melding fra Vatikanet, og utgjør nå 423 millioner. Dette skyldes i stor utstrekning misjonsvirksomheten. Tallet på katolikker i Afrika er tredoblet i løpet av de siste 20 år og er øket meget sterkt også i Øst-Asia, India og Sør-Amerika.

BELGIA

De katolske arbeidere tar avstand fra statsskolene.

På den første sosiale uke til de katolske arbeidere i Belgia ble den oppfatning at systemet med statsskoler som nødvendigvis må forholde seg nøytralt til en rekke viktige livsspørsmål også kan formidle en tilsvarende undervisning til alle borgere i en demokratisk stat, på det bestemteste avvist.

Professor V. D. Espalier ved det katolske universitet i Løwen framholdt at troen på at den moderne stat som må forholde seg nøytral til de forskjellige livsfilosofier og følgelig ikke kan ha noe begrep om livet, kan opptre som oppdrager, strir mot den grunnleggende oppfatningen av oppdragelsen. Selv om staten må forholde seg nøytral, har den ingen rett til å påtvinge borgerne denne nøytralitet. Staten har ingen rett til å lære, men den har den største interesse av at oppgaven å oppdra de kommende samfunnsborgere blir riktig gjennomført. Her kan den tre støttende til.

CHINA

Det røde China har begynt sin kulturpolitikk.

Til Rom er det kommet et brev fra en av de katolske misjonærer i China. Det gir klar beskjed om situasjonen:

«Overfladisk sett går det ikke misjonærene så verst, men bekymringene for framtiden og misjonens skjebne hviler blytungt på oss. Vi kan ikke regne med den minste forståelse hos den herskende retning. Av taktiske grunner har man proklamert religionsfrihet, men den som bygger på dette, forregner seg meget hurtig. Hatet til kristendommen legges det ikke skjul på, og den må være blind som ikke merker det. Å utvide virksomheten er det overhodet ikke tale om. Vi er lykkelige, når det lykkes oss å holde våre posisjoner, dvs. når vi kan lese messen og utdele sakramentene. Alle skoler er stengt og noen undervisning er ikke lenger tillatt. Finnes det ennå noen skoler som ledes av misjonærer, tillates dette utelukkende fordi misjonærene dekker utgiftene. De får ikke selv undervise.

Misjonærenes bevegelsesfrihet er sterkt begrenset. Uten tillatelse kan en misjonær ikke forlate sin bopel. En katekombekristendom kan som i urkristendommens tid ikke utvikles på grunn av det finmaskede spionasjesystem...»

DE FORENTE STATER

Er den hellige Petrus' jordiske levninger funnet?

For noen tid siden offentliggjorde «New York Times» en melding om at apostelen Petrus' jordiske levninger var funnet i en urne under Peterskirken i Rom. Hittil har Vatikanet hverken bekreftet eller benektet denne melding.

Nå har erkebiskopen av New Orleans, mgr. Joseph F. Rummel, meddelt at det er sant at apostelens Peters jordiske levninger er funnet i krypten under Peterskirken. Han erklærer ordrett: «Fra meget pålitelig hold, nemlig fra den prest som er stillet til disposisjon for ledelsen av utgravningene under Peterskirken har jeg fått vite, at det endelig er fastslått at apostelen Peters jordiske levninger ligger begravet i krypten. Man har aldri betvilt det, men nå er det uomstøttelig fastslått.»

På autoritativt hold minner en om at det vil bli offentliggjort en offisiell beretning om utgravningene under Peterskirken i begynnelsen av Det hellige År.

Dominikanernes ordenskapitel holdt utenfor Europa for første gang.

Dominikanerne har nylig avsluttet sitt hovedordenskapitel som ble holdt i provinsen St. Joseph i De forente stater. Der er første gang siden ordenen ble dannet for 700 år siden at dette ordenskapitel er holdt utenfor Europa. Fem av ordenens representanter ble mottatt i audiens av president Truman.

FRANKRIKE

Fransk erkebiskop understreker betydningen av den katolske presse.

«Prekestolen er ikke nok. Færre mennesker leser bøker nå for tiden. Avisen er blitt et våpen og et betydelig instrument for forsvaret av og kampen for troen.» uttalte administratoren av erkebispedømmet Paris, erkebiskop Roger Beaussart, ved begravelsen til pater Léon Merklein A. A., som var sjefredaktør for den franske katolske dagsavis La Croix.

«Fordi man tor feil overalt i vår tid,» uttalte erkebiskopen videre, «må intet menneskelig være fremmed for den katolske presse, hverken litteratur, vitenskap eller de ideologiske retninger som gjør seg gjeldende i tiden. I første rekke må likevel den katolske avis være Guds herold og en forsvarer av troen.»

Nye lærestoler i kateketisk teologi.

Planer er under utarbeidelse for å få opprettet en eller flere nye lærestoler i kateketisk teologi ved Det katolske universitet (Institut Catholique) i Paris i løpet av 1950. Disse planer etterkommer et ønske som de franske kardinaler og erkebiskoper ga uttrykk for på en konferanse som nylig ble holdt i Paris. Det er meningen at disse nye lærestoler skal gi undervisning i religion på et meget høyt plan. Det vil bli holdt forelesninger for prester og også for legfolk med akademiske grader som svarer til den teologiske.

Stillingen som erkebiskop av Paris forkorter livet til den som bekler embetet med 10 år, hevder fransk redaktør.

Stillingen som erkebiskop av Paris krever 10 år av livet til den som bekler dette embete, påstår redaktøren av Paris-avisen «France-Soir», Chrales Pichon, og slår fast at de fire siste erkebiskoper døde av overanstrengelse.

En av hovedgrunnene til at erkebiskopene av Paris dør etter så relativ kort tjenestetid er, skriver Pichon, at bispedømmet er det tettest befolkede i Frankrike og at Paris er hovedsetet for den katolske undervisning i Frankrike og for de fleste katolske organisasjoner.

Erkebispedømmet teller mer enn 5 500 000 mennesker av hvilke det store flertall er katolikker, selv om ikke alle kan sies å være aktive. De høyere skoler trekker over 70 000 elever til byen hvert år. De store nasjonale minnehøytideligheter holdes alltid i Notre Dame-katedralen, og det er også i Paris kardinalene og erkebiskopene møtes til sine konferanser.

Det var også i Paris med sine mange industrielle bedrifter, at misjonsvirksomheten blant industrarbeiderne ble satt ut i livet, det er også her prestene har tatt stillinger som alminnelige arbeidere for å komme i personlig kontakt med industriarbeiderne og hvor man leser kveldsmesser for arbeiderne.

Besøkende fra alle samfunnslag legger også permanent beslag på erkebiskopens tid. Faktisk er han, skriver redaktøren til slutt, det katolske Frankrikes ambassadør.

HOLLAND

Feltprester fra tre land samlet til konferanse i Holland.

Mer enn 100 katolske feltprester fra Holland, Frankrike og Belgia har vært samlet til en konferanse i det gamle Norbertineklostret i Tongerlo i Holland for å utveksle meninger og erfaringer og for å planlegge et så intimt samarbeid som mulig i tilfelle av at en «Atlantisk armé» vil bli virkelighet. I forbindelse med konferansen ble det holdt en åndelig retreat som ble ledet av mgr. H. J. J. M. van Straelen som er sjef for feltprestene i Holland, og av mgr. J. F. M. de Sain som er åndelig leder for prestene i marinen. Omlag 40 feltprester fra Belgia deltok i konferansen. Deres leder, mgr. Fernand Cammaert, har

generals rang i den belgiske armé. De franske feltprester som deltok i en slik konferanse for første gang, ledes av pater B a d r e, som også var til stede.

Karakterdannelsen viktigere enn viten.

Den tidligere hollandske undervisningsminister, prof. dr. Gielen, krevde på kongressen av katolske lærere nylig i Amsterdam at intellektualismen må ryddes ut av skolene. Han slo fast at karakter er viktigere enn viten. 76 større industriherrer i De forente stater hadde gjort den erfaring at ni ganger så mange personer hadde måttet avskjediges på grunn av dårlig karakter enn på grunn av mangel på viten og kunnskaper. Nå må en endelig ta fatt på å utrydde den liberale ånd av skolene, framholdt professoren.

Utmerkelse til katolsk fagforeningsleder.

Generalsekretæren til Den kristne, faglige internasjonale, P. S. J. S e r r a e n s fra Utrecht er blitt valgt til formann i komitéen for sosiale anliggende av Europa-rådets forsamling i Strassburg.

Kommunistene øver press på polske arbeidere i Holland.

Omlag 6 000 polakker arbeider i Holland, mange som gruvearbeidere i kullgruvene i Limburg. De utsettes nå for hardt press av det polske konsulat og polske kommunistiske organisasjoner for å få dem til å returnere til Polen, heter det i den katolske dagsavis «De Volkskrant». Bare omlag 40 er blitt oppfordret til å vende tilbake til Polen, men mange fler er blitt så skremt at de har foretrukket å vende tilbake til leire for Displaced Persons i Tyskland, hvorfra de håper å kunne bli overflyttet til De forente stater eller Canada.

Slektninger som oppholder seg i Polen blir ofte behandlet som fiender, heter det i «De Volkskrant». En polsk gruvearbeider i Limburg hadde således sagt til en representant for det polske konsulat: «La oss i fred! Vi er for unge til å bli sendt til Sibir.» Noen tid etter fikk han et brev fra en venn i Polen som skrev: «Vær forsiktig med hva Du sier. Din far, mor og lille søster er blitt mishandlet.»

De katolske arbeidere motsetter seg en reduksjon av arbeidernes levestandard.

Den katolske arbeiderbevegelse er ikke beredt til å finne seg i en ytterligere reduksjon av arbeidernes levestandard, erklærte formannen for Den katolske arbeiderbevegelse i Holland, de B r u y n, på de katolske industriarbeidernes kongress i Bad Scheveningen nylig. Når det i dag tales om at nye ofre må bringes som følge av devalueringen, bør man ikke i første rekke tenke på arbeiderne, men på andre folkegrupper. Den katolske arbeiderbevegelse er villig til å gjøre sitt ytterste for å heve produksjonen, men den forlanger at arbeiderne blir delaktig i den økning i nasjonalinntekten som blir resultatet av dette arbeid.

INDIA

Katolsk høyskole planlagt.

I det katolske sentrum i bispedømmet Changanacherry i Sør-India er det vedtatt planer for å få reist en ny katolsk høyskole. Initiativet er utgått fra biskop James Kalacherry og andre medlemmer av det indiske hierarki. Høyskolen vil bli oppkalt etter den hellige Thomas, og skal være ferdig oppført neste år, da man kommer til å feire 1900-års jubileet for apostelen Thomas' komme til India.

JAPAN

De japanske katolikkers gave til Den Hellige Far.

De messeklær av gull som japanske katolikker i fjor bestilte hos Nishinin-veverne i Kioto til Den Hellige Far i anledning prestejubileet, er nå ferdige og utstilt i et av de store varehusene i Tokio. Det sies at disse messeklær er det skjønneste arbeid som denne berømte industri som ble grunnlagt for 900 år siden, overhodet har framstilt. En regner med at de på grunn av det materiale som er benyttet, vil vare i mange hundre år.

KOREA

Sterk tilslutning til Kirken i Sør-Korea.

Mens kommunistene utbygger sitt diktatur i Nord-Korea, bekjemper Kirken og fengsler prestene, bygges nå den første katolske stenkirke i Sør-Korea som et symbol på den ånd misjonærene her har vakt til live. Kirken er bare et synlig uttrykk for koreanernes voksende tro. Aldri fant det sted så mange konversjoner, særlig blant ungdommen, heter det i en melding fra Seoul. Også studentene er nå

ivrig opptatt av å studere Kirkens lære. Den katolske aksjon har tatt på seg en rekke oppgaver: sykepleie, oppdragelse av ungdom og problemene med å forbedre jordbruket. I ledelsen til Den katolske aksjon finnes 4 koreanske leger, fire sykesøstre og flere lærere fra høyere skoler.

LITAUEN

Kirkelig katakombetilværelse.

Ifølge meldinger som er kommet til Rom er Kirken i Litauen nå satt fullstendig utenfor. Den siste av biskopene har måttet trekke seg tilbake fra sitt embete og gå «under jorden». Alle ordner og kongregasjoner er oppløst. Ordensfolkene er drevet ut av klostrene og spredt for alle vinder.

Ifølge en forordning av sovjet-myndighetene får en kirke være åpen når den ligger minst 7,5 km. fra nærmeste åpne kirke. Det betyr f. eks. for byen Kaunas med sine 21 kirker at bare én får være åpen, at det er overlatt til en eneste prest å ta seg av 120 000 katolikker. For ytterligere å vanskeliggjøre Kirkens arbeid legges det enorme skattebyrder på prestene og de troende. Det finnes ikke lenger noen katolske organisasjoner. Alle yngre katolikker er tvangsdeportert. Som følge av denne hensynsløse og brutale forfølgelse er de troende gått over til selv å døpe sine barn og til å samles til gudstjenester om natten.

MEXICO

En merkelig skjebne.

For ikke lenge siden døde i Mexico opphavsmannen til den berømte § 3 i Mexicos forfatning, Raphael M a r t i n e z, som var kjent som politiker og diplomat. Han var en av de ivrigste forkjempere for denne paragraf som forbød kirkelige skoler og institutter i Mexico. Lovbestemmelsen ble vedtatt, og Kirken berøvet alle sine læreanstalter i dette land. Før sin død vendte imidlertid Raphael Martinez tilbake til Kirken og døde som en overbevist og troende katolikk.

PALESTINA

Israels parlament har edtatt å legge den ortodokse kirke i Palestina under Moskva.

Israels parlament har vedtatt å overføre all eiendom til den ortodokse kirke i Palestina til patriarken av Moskva. Under det britiske mandat forble eiendommen i besittelsen til de lokale russiske menigheter i Palestina, som avviste å bli underlagt patriarken i Moskva. Vedtaket er ikke uten betydning, når en tenker på hvordan Sovjets politiske og den ortodokse kirkes religiøse interesser arbeider hånd i hånd.

POLEN

Anslag mot det katolske universitet i Lublin.

Det katolske universitet i Lublin har fått ordre fra den polske undervisningsminister om ikke å oppta nye studenter ved det juridiske fakultet. På kirkelig hold i Polen blir dette oppfattet som det første skritt til å få oppløst det katolske universitet i Lublin. Man er engstelig for at regjeringen ved lignende forholdsregler også vil søke å ramme de andre fakulteter.

Da dette universitet er det eneste i Polen som helt og holdent underholdes av de troende og ikke mottar støtte fra staten, mener man det vil være vanskelig for regjeringen å finne noen begrunnelse for angrepene på dette universitet.

Biskopskonferansen i Tsjenstokovo.

De polske biskoper har vært samlet til retrett i Tsjenstokovo. I tilknytning til retretten ble det holdt en biskopskonferanse hvor Polens religiøse problemer ble drøftet. Det heter at kardinal S a p i e h a nå skal reise til Rom.

SVEITS

Sosialistene ikke bedre enn kommunistene.

Den mektige katolske demonstrasjon på «katolikkenes dag i Luzern i begynnelsen av september er falt de sveitsiske sosialister tungt for brystet. Til å begynne med ofret de ikke denne begivenhet så meget som en notis, men senere er de kommet på andre tanker. Nå har den sosialistiske presse gått til angrep på Kirken på bred front. Det er i første rekke Paven som får holde for.

I en artikkel som er offentliggjort i hele den sosialistiske presse i Sveits, heter det bl. a. at overfor Den katolske kirke får det ikke vises toleranse, bare vedvarende og årvåkent forsvarsberedskap. De åndelig trege katolske masser er kapitalismens påliteligste regiment. Mange forsøk på byggende framskrittsarbeide er strandet på katolisismen. I

dag er det absolutt nødvendig å ta skarp avstand fra Kirkens angrep på den åndelige frihet. Bærerne av den politiske katolisisme må isoleres. Sosialistpressens uforblommethet går til og med så langt at den skriver at katolikkene er sammensvorne mot sveitsernes frihet!

På kirkelig hold framheves det i denne forbindelse at de sveitsiske katolikker står overfor like hatefulle og uforsonlige fiender som katolikkene bak jernteppet. Den materialistiske gudløsheten i Sveits er klar til å begå de samme forbrytelsene mot Kirken som deres åndsfeller i de av Sovjet dominerte land i Europa.

TSJEKKOSLOVAKIA **Arrestasjonene fortsetter.**

Arrestasjonene av prester og nonner fortsatte gjennom hele september måned i Tsjekkoslovakia. Av de arresterte prester nevnes særlig følgende: Dom Anastasius Opasek, abbed ved benediktinerklostret Brevnov utenfor Praha, pater Frantisek Vesely, prior ved dominikanerklostret i Praha, rektor mgr. Jan Vyskocil og vise-reaktor mgr. Borejsa ved det biskopelige seminar, pastor Vilen Vondra ved kirken St. Jindrich, pastor Jan Machac som var knyttet til erkebispedømmet i Praha, pastor Jaroslav Feix, pastor Rudolf Smutny, sokneprest i Deven i Slovakia, dr. Antonin Culik som var knyttet til erkebiskopens sekretariat og som hadde ansvaret for den religiøse oppdragelse i erkebispedømmet, pastor Mikulasek, administrator ved katedralen i Olomuc, pastor Sebek, sokneprest i Petrovice i Moravia, pastor Pospisil som var sekretær hos biskopen av Hradec Kralove, mgr. Hruby, og mgr. Smekal i Bøhmen.

I september arresterte det hemmelige politi også fire pater og tre legrørdre i klostret Svoradov i Slovakia; en annen slovakisk prest, Augustin Bozdech, ble dømt til å betale 100 000 tsjekiske kroner eller 700 £ i bot for å advare en prest som understøttet den falske «Katolske aksjon». Da han nektet å betale ble han fengslet, og den prest han hadde advart leser nå messen under politibeskyttelse.

Pastor Josef Drab ble skutt da han forsøkte å stige inn i et tog i Kosice i Slovakia. Politiet har også foretatt en razzia i kapusinerklostret i Fulnek og arresterte 7 pater.

Pastor Cyril Petry i Olomouc er dømt til 4 års tvangsarbeid for at han angivelig skal ha distribuert noen brosjyrer.

Pastor Julius Veczey som er sokneprest i Slovakia, er blitt fengslet fordi han nektet å vie to ekskommuniserte medlemmer av den falske «Katolske aksjon». Det nøyaktige tall på alle som er arrestert kjennes ennå ikke.

Ringene om erkebiskop Beran blir stadig mindre.

Den frie tsjekkoslovakiske informasjonstjeneste har motatt melding fra Praha om at kjøkkenpersonalet til erkebiskop Beran som holdes fengslet i sitt palass, er skiftet ut med kommunister. Erkebiskopen har nektet å fortære noe av den mat som disse kommunister tilbereder, da han frykter for at den kan være tilsatt stoffer som kan svekke hans motstandskraft. Erkebiskopen mener det er grunn til å tro at også de tsjekiske kommunister vil forsøke å bruke de samme metoder som det kommunistiske politi i Ungarn og andre steder bak jernteppet ikke rygger tilbake for å praktisere.

Provokatører skal utdannes.

Eksekutivkomiteén til det kommunistiske parti i Tsjekkoslovakia har begynt utdannelsen av provokatører som samles til særkurser. Agentene skal ha til oppgave å utspionere Kirken og religiøse sammenkomster. Man har særlig lagt an på å verve disse angivere blant de studenter som er vist bort fra universitetene på grunn av angivelig reaksjonær holdning. Innenriksministeren har meddelt disse studenter at de vil få anledning til å gjenoppta sine studier om de utfører sitt nye «arbeid» til myndighetenes tilfredshet.

TYSKLAND **Viktig vedtak i Bochum.**

Under forhandlinger som ble ført i forbindelse med «Katolikkens dag» i Bochum som samlet 960 000 katolikker og ikke 500 000 som nevnt i forrige nummer av St. Olav, ble det fattet et meget viktig vedtak helt i overensstemmelse med Kirkens sosiale syn. Det ble vedtatt at arbeiderne skal gjøres delaktige i produksjonsmidlene og at all kraft skal settes inn i arbeidet for å få dette prinsipp lovfestet og gjennomført i arbeidslivet. For å få fremmet saken ble det nedsatt en komité bestående av 10 framtrepende fagfore-

ningsledere og 10 kjente arbeidsgivere. Denne komité skal holde årlige møter i Mainz hvor biskop Wilhelm Emanuel von Ketteler som er pioneren for den katolske sosiale aksjon i Tyskland, ligger begravet.

Bonifatius Verein's 100-års jubileum.

For hundre år siden begynte den industrielle revolusjon i Tyskland å forandre landets religiøse geografi. Katolikker som søkte arbeid, fant seg mange ganger skilt fra sine nærmeste, fra sin hjemtrakt og omgitt av et overveldende protestantisk flertall. De stod der uten Kirken og uten prester. For å hjelpe disse katolikker ble Bonifatius Verein stiftet. Det skjedde på «Katolikkens dag» i oktober 1849 i Regensburg. I løpet av relativt kort tid ble det dannet menigheter rundt om. De vokste og kunne snart klare seg selv. Særlig i Berlin ble det dannet blomstrende menigheter. Men organisasjonen ble aldri oppløst. Til 1939 hadde den organisert innsamlinger over hele Tyskland og for de innsamlede midler var det det år siden starten bygget 5 000 kirker og kapeller, utgitt messebøker og annen religiøs litteratur og utdannet prester for disse nyanne menigheter. I 1867 ble Akademische Bonifatius-Einigung dannet for å virke blant katolske studenter. Denne organisasjon utdannet prester for det intellektuelle apostolat. Dette arbeid fortsettes for full kraft og er mer påkrevet enn noensinne. Flyktingestrømmen østfra under og etter krigen har sullet Bonifatius Verein overfor nye, overmenneskelige oppgaver.

På 100-årsdagen for Bonifatius Verein ble det hyrdebrev Tysklands kardinaler og biskoper forfattet på konferansen i Fulda offentliggjort. Hyrdebrevet beskjeftiger seg særlig med flyktingeproblemet. Det heter bl. a. følgende:

«Alle disse flyktninger er våre brødre og søstre i troen, alle lever i dyp nød, ikke bare ti tusener, men millioner 'rygler om redning.' Det trenges minst to tusen kirker og kapeller straks, framholder biskopene, for disse flyktninger som danner 48 menigheter med hver omlag 4 500 medlemmer.

Kommunistene forsøker å stable en «Evangelisk aksjon» på benene i Øst-sonen.

Den protestantiske biskopen i Berlin, dr. Otto Dibelius, som også er president for det evangeliske kirkeråd i Tyskland, og som sådan den mest autoritative representant for tysk protestantisme, utsettes for nærværende for voldsom kritikk av flere pro-kommunistisk innstilte protestantiske prester i den russisk kontrollerte Øst-sone. En av disse, pastor Karl Kleinschmid, som er prest ved den lutherske kirken i Schwerin, beskylder ham for å trekke en skillelinje mellom seg og de protestantiske prestene og de evangeliske kristne i Øst-sonen som ser det som en både menneskelig og kristen plikt å arbeide for en «demokratisk fornyelse» av Tyskland.

Pastor Kleinschmid framholder at det er nødvendig med en «Evangelisk aksjon» i Øst-sonen som kan understøtte «folkedemokratiet». Pastoren påstår at det finnes 36 religiøse sosialister blant prestene bare i Mecklenburg, men at ingen av dem ennå er blitt utnevnt til en ledende stilling i kirken.

Det er neppe noen grunn til å tvile på at den «Evangeliske aksjon» pastor Kleinschmid foreslår er ment som et motstykke til den falske «Katolske aksjon» som kommunistene har forsøkt å få i stand, men med meget dårlig resultat, i Tsjekkoslovakia.

Angrepene på biskop dr. Dibelius må ses i lys av hans sterke fordømmelse av det nazi-kommunistiske diktatur i Øst-sonen.

Sovjet-myndighetene i Øst-sonen fører en «kald krig» mot Kirken.

«Hittil er 359 katolske prester blitt arrestert i Øst-sonen og 23 er deportert til ukjent bestemmelsessted.» meddeler en representant for det biskopelige kansli i Berlin. «De sovjetrussiske myndigheter fører en «kald krig» mot Kirken i Øst-sonen,» uttaler han.

Kandidat til Nobelprisen rømmer fra Øst-sonen.

På den siste liste over framstående tyskere som er unnsluppet fra Øst-sonen, og som har søkt tilflukt i Vest-sonen, er også dr. Lothar Oertel, en kjent vitenskapsmann som av de kommunistiske myndigheter for kort tid siden for Nobelkomiteén i Stockholm ble foreslått til en av Nobelprisen.

**Billigreise fra Oslo
til kirkejubileet i Porsgrunn.**

Søndag 6. nov. går der ekstratog (motorvogn) fra Oslo V. kl. 6.58 med ankomst Porsgrunn kl. 10. Retur fra Porsgrunn kl. 19.45 m. ankomst Oslo ca. kl. 23.10.

Billettpris tur-retur inklusive middag og aftens kr. 25,—

Billetter fåes kjøpt i St. Olavs Eksp. Akersveien, 5, Oslo.

UNGDOMSDAGEN I OSLO

Søndag 30. oktober

program:

Kl. 8.15 i St. Olavskirken: Dialogmesse m. ungdomspreken. Felleskommunion. Frokost i foreningslok., Akersvn. 5. Kakao. Entré 50 øre. Deretter besøkes prestenes gravsteder på Vår Frelasers gravlund.

Kl. 11.00 i St. Olavskirken: Levitthøymesse m. preken.

Kl. 18.00 i St. Hallvards kirke: Kompletorium.

Kl. 19.30 i Akersveien 5: Festmøte.

Prolog ved Henri Werring.

Velkomsthilsen ved formannen i O. K. U.

Aftenens taler: Sekretæren i «Nordens Unge Katolikker», Erik Guldager.

Varm aften.

Kunstnerisk underholdning m. m.

Rett til forandring i programmet forbeholdes.

Oslo Katolske Ungdomslag.

R. I. P.

Vår alles kjære

Hjørdis Therese Olsen

sov stille inn 8. oktober 1949, styrket med Kirkens hellige nådemidler.

Ble begravet 13. oktober.

Hjertelig takk til alle, for all kjærlig deltakelse ved hennes bortgang.

Oslo/Hønefoss, den 14. okt. 1949

Gulbrand Olsen

far

Søstre, svogre, nieser og nevøer.

Professor dr. A. H. Winsnes:

SIGRID UNDSÆT

En studie i kristen realisme.

Et nært og levende bilde av Sigrid Undset og en innføring i dikterens mangfoldige forfatterskap.

Pris kr. 14,90, innbundet kr. 20,30.

Aschehoug

PROGRAM

for

feiringen av Vår Frue Kirkes 50-års jubileum
i Porsgrunn

Søndag 30. oktober (Kristi Konges fest) kl. 19: Andakt med foredrag av pater Finn Thorn, (Oslo): «Guds kjærlighet og evig straff».

Mandag 31. oktober, kl. 7.45 og 9.30 stille messe, kl. 19: Andakt med foredrag av pater Jan Olaf Ballin (Vejle, Danmark): «Skriftemaalets Sakramente». (Skriftemålet er høyaktuelt i psykiatrien, med Oxfordbevegelsen og luthersk selvbesinnelse. Her om det katolske syn på skriftemålet og dets praksis.)

Tirsdag 3. november, kl. 7.45, stille messe; kl. 9.30 sangmesse; kl. 19: Andakt med foredrag av pater, Dr. Gerlach (Uppsala, Sverige): «Kan Guds eksistens bevisas?»

Onsdag 2. november, kl. 7.45 og 8.30 stille messe; kl. 9.30 sangmesse; kl. 19: Andakt med foredrag av pater, Dr. Gerlach (Uppsala, Sverige): «Vad säger Jesus Kristus om sig själv?»

Torsdag 3. november, kl. 7.45, 8.30 og 9.30 stille messe; kl. 19: Andakt med foredrag av pater Finn Thorn (Oslo): «Opphavet til det onde i verden».

Fredag 4. november (Bededag), kl. 7 stille messe; kl. 7.45 Prelatmesse og felleskommunion; preken av sokneprest Duin; kl. 9 og 9.30 stille messe; kl. 10.30: Høymesse med preken av pastor, Dr. I. Hansteen Knudsen; kl. 19: Andakt med foredrag av pater Jan Olaf Ballin (Vejle, Danmark): «De unge og deres Hjem». (Tidens krise er hjemmenes krise. Katolske tanker om ideelt hjemliv). Kl. 20: Menighetens jubileumsfest i Odd Fellow.

Lørdag 5. november, kl. 7, 7.30, 8 stille messe; kl. 9 requiemhøymesse for de avdøde i menigheten; preken av sokneprest Duin; kl. 10.30 stille messe. (I løpet av lørdagen møte for sentralstyret i St. Olavs Forbund.)

Søndag 6. november (Alle Helgens søndag), kl. 7 stille messe; kl. 7.45 Prelatmesse; kl. 8.30, 9 og 9.30 stille messe; kl. 11: Festhøymesse med preken av Hs. Høyærverdighet biskop, Dr. J. Mangers; kl. 14 fellesmiddag for menigheten og tilreisende i Parkrestauranten; kl. 18: Festandakt med Te Deum. —

KRISTIANSAND Malermester HALFDAN S. KVANVIG Kirkegt. 1 — Tlf. 39 30 Kristiansand	PORSGRUNN T. DALENE Alt i blomster Telefon 657 Porsgrunn	KJØP BLINDE BARNES FYRSTIKKER
SAMSLAKTERIET Kristiansand Slakteri og Pølsefabrikk Salteri Tlf. kontor 29 79 Hoveduts. 20 33 — 13 00 Filial 21 45	H. MOLAND Storgt. 157 - Porsgrunn Telefon 627 Godt utvalg i kolonialvarer	DRAMMEN DRAMMENS MALERFORRETNING Inneh.: Asbjørn Gundersen Tlf. 3916, 3332
TOR RUUD A/S Aut. rørleggerforretning Kristian 4. gt. 17 Kristiansand	Alt i Øl og Mineralvann i SKOLEGATENS ØLUTSALG Porsgrunn	Vår anerkjente hermetikk selges over hele landet. Erfaringen ligger i utviklingen av vår bedrift fra 1871 til i dag. GUSTAV THIELEMANN A/S Drammen Våre pølsevarer og delikatesser forhandles over alt i distriktet.
Vi begynte å selge vindusglass i året 1866. I dag teller vi våre kunder i vindusglass over hele landet.	KRISTIAN THOWSEN A/S Glassmesterforretning Porsgrunn - Tlf. 561	FREDRIKSTAD KJØTTFORSYNINGEN Fredrikstad Tlf. 2855
S. SØRENSEN A/S Kristiansand Telegr.adr.: «Glassørensens» Tlf. 21 34	Lager av alle sorter glass. Speiler i alle fasonger og utførelser fra egen speilfabrikk.	K. ANDERSEN & CO. A/S Fredrikstad, Norge Skipsredere, Skipsmeglere Assurance, Spedisjon og Befraktning Telegr.adr.: Andersco Tlf. 2349 - 1349 - 2141
Skal DE bygge hus, eller foreta en reparasjon, så trenger De BYGNINGSARTIKLER Henvend Dem til oss og De kan få omtrent alt De har bruk for. S. SØRENSEN A/S Kristiansand Telegr.adr.: «Glassørensens» Tlf. 21 34	PER BRYHNE Bakeri Porsgrunn - Tlf. 449	HAMAR KNUTSTAD & HOLEN Hamar Tlf. 10 05 Fiskeforretning
TØNSBERG Arkitekt JOHN HORNTVEDT M. N. A. L. Tønsberg	HØNEFOSS ARNE QVIST Bok- og papirhandel Hønefoss Tlf. 6 05	JÆRNT JENSEN Ingeniører Rørleggerbedrift RØRHANDLEL Tlf. 2280 (sentralbord) Hamar.
TØNSBERGS INDUSTRI- OG SJØFARTS-BANK A/S Solplassen 1 Oslo Alle arter bankforretninger	INGENIØR AAGE LARSEN Aut. rørlegger Hønefoss Tlf. 4 22	KJØP HJELPESTIKKER
A/S H. BRATAAS Slakterforretning Tønsberg Tlf. 15 72 — 20 72	KLÆKKEN TURISTHOTELL pr. Hønefoss Tlf. 5 61 — 8 77	